

Sygn. akt II Cz 210/16

POSTANOWIENIE

K., dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Wojciech Vogt

Sędziowie: SSO Barbara Mokras

SSO Janusz Roszewski – spr.

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2016 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko dłużnikom J. P. i M. P.

w przedmiocie zażalenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu L. T. (1) na postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 15 stycznia 2016 r., sygn. akt I Co 3409/15

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

SSO Barbara Mokras SSO Wojciech Vogt SSO Janusz Roszewski

Sygn. akt II Cz 210/16

UZASADNIENIE

Na skutek skargi dłużników J. P. i M. P. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu L. T. (1) podjętą w sprawie z wniosku wierzyciela (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. o sygn. akt Km 394/06 w postaci postanowienia z dnia 7 listopada 2015 r. m.in. w zakresie ustalenia opłaty stosunkowej w wysokości 15.137,31 zł i obciążenia nią w całości dłużników, postanowieniem z dnia 15 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu obniżył wysokość opłaty stosunkowej do kwoty 6.054,92 zł, a koszty egzekucyjne obciążające dłużników ustalił w kwocie 6.323,92 zł (pkt 1), oraz oddalił skargę w pozostałym zakresie (pkt 2).

Sąd Rejonowy uznał, że obniżenie opłaty egzekucyjnej uzasadnione jest złym stanem zdrowia dłużników, skutkującym tym, że większość swoich dochodów przeznaczają na pokrycie kosztów leczenia i podwyższonych, w wyniku chorób, kosztów utrzymania. Nadto uzasadnione jest to również faktem, iż w toku trwającej 10 lat egzekucji dłużnicy uiścili na rzecz wierzyciela należność w podwójnej wysokości w stosunku do zadłużenia istniejącego w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Dodatkowo Sąd I instancji wskazał, że za obniżeniem opłaty egzekucyjnej przemawia nieznaczny nakład pracy Komornika, który prowadził egzekucję wyłącznie z wynagrodzenia za pracę i świadczeń emerytalnych. W tym stanie rzeczy Sąd a quo uznał, że zasadne będzie obniżenie przedmiotowej opłaty do wysokości 8 % od wartości wyegzekwowanego świadczenia ustalonej w sposób przewidziany w art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że wszczęcie postępowania egzekucyjnego w sprawie nastąpiło w dniu 2 marca 2006 r., kiedy to opłata egzekucyjna była jednolita i wynosiła 15 % wartości wyegzekwowanego świadczenia, a z mocy ówczesnie obowiązującego art. 44 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997

r. o komornikach sądowych i egzekucji, Komornik w związku z każdym nowym sposobem egzekucji mógł podwyższyć opłatę o 1,5 %, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Na mocy ustawy z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 112, poz. 796 z 2007 r.) w przypadku egzekucji z wynagrodzenia za pracę i świadczeń emerytalnych pobiera się opłatę w wysokości 8 %. Mocą tej ustawy uchylono też art. 44 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Na podstawie art. 15 tej nowelizacji, koszty w sprawach egzekucyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie, czyli przed dniem 28 grudnia 2007 r. rozlicza się do dnia zakończenia tych spraw według przepisów dotychczasowych. Oznacza to, że w niniejszej sprawie opłata egzekucyjna została obliczona w sposób prawidłowy. Za obniżeniem tej opłaty, poza wskazanymi wyżej przesłankami, przemawia względ na to, że ustawodawca wprowadzając nowe przepisy z założenia zakłada, że są to regulacje lepsze, bardziej sprawiedliwe i uzasadnione, co wynika z przyjmowanego w prawie założenia o racjonalności ustawodawcy. R. legis tej zmiany jest to, aby wysokość uzyskiwanych przez Komorników opłat, stanowiących należności publicznoprawne, nie była nadmierna i odpowiadała rzeczywistemu nakładowi pracy wykonywanemu w postępowaniu egzekucyjnym. Słusznie zatem uznano, że w przypadku prostych egzekucji, takich jak z wynagrodzenia za pracę, rachunku bankowego czy świadczeń z ubezpieczania społecznego, ten nakład pracy jest niższy, co znalazło odzwierciedlenie w przyjęciu niższej stawki procentowej opłaty. W tej sytuacji, obniżając Komornikowi opłatę do takiej wysokości, jaką miałby prawo naliczyć w przypadku, gdyby postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte po wejściu w życie tych nowych regulacji, nie powoduje się tego, że Komornik znajduje się w sytuacji mniej korzystnej, niż w przypadku aktualnie prowadzonych spraw egzekucyjnych, a jednocześnie takie obniżenie jest znaczącą ulgą dla dłużników, uwzględniającą ich warunki i właściwości osobiste oraz majątkowe w wystarczającym stopniu.

Zażalenie od powyższego rozstrzygnięcia złożył Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kaliszu L. T. (2) zaskarżając je w zakresie pkt 1 w całości, domagając się oddalenia wniosku dłużników o obniżenie opłaty egzekucyjnej.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 44 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, obowiązującego do dnia 28 grudnia 2007 r., art. 49 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu do dnia 17 czerwca 2010 r., art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, jak również naruszenie norm prawa procesowego.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że przeciwko możliwości obniżenia przedmiotowej opłaty egzekucyjnej przemawia zasada niedziałania prawa wstecz, co znalazło potwierdzenie w treści obwieszczenia marszałka Sejmu RP z dnia 7 września 2006 r. (Dz. U. Nr 167, poz. 1191 z 2006 r.), według którego możliwość miarkowania opłat egzekucyjnych na podstawie art. 49 ust. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji dotyczy tylko spraw wszczętych po dniu 17 czerwca 2010 r. Ponadto przeciwko takiemu obniżeniu przemawia fakt, że w niniejszej sprawie koszty egzekucyjne przypadały po części trzem kolejnym komornikom, w konsekwencji czego na skarżącego został nałożony obowiązek zwrotu dłużnikom należności, które pobrali poprzedni komornicy, mimo, że nie przejmują oni zobowiązań swoich poprzedników. Nadto skarżący wskazał, że od października 2015 r. na komornikach ciąży obowiązek uiszczania podatku VAT.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak zasadnie wskazał Sąd Rejonowy, możliwość obniżenia opłaty egzekucyjnej nie dotyczy tylko spraw wszczętych po dniu wejścia w życie ustawy z 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 40, poz. 228 z 2010 r.), tj. po dniu 17 czerwca 2010 r. Wynika to z faktu, że w przedmiotowej ustawie nowelizacyjnej brak jest przepisów przejściowych, co powinno być interpretowane - zgodnie z modelową dla prawa procesowego cywilnego zasadą aktualności - jako przejaw woli ustawodawcy bezpośredniego skutku ustawy nowej, chyba że przeciwko przemawiają ważne racje systemowe lub aksjologiczne (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 listopada 2006 r., K 30/06). Oznacza to, że przepis art. 49 ust. 7

ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (j t. Dz. U. z 2015 r. , poz. 790), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji stanowi - niezależnie od dnia wszczęcia postępowania egzekucyjnego - podstawę wystąpienia z wnioskiem o obniżenie wysokości opłaty stosunkowej pobieranej przez komornika w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych na podstawie art. 49 ust. 1 lub ust. 2. Jak wskazano bowiem w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z 23.05.2012 r., III CZP 17/12, OSNC rok 2013, Nr 1, poz. 3: „opłata egzekucyjna związana jest z rodzajem egzekucji (wyjątkowo dodatkowo sposobem egzekucji), a czynnością generującą powstanie obowiązku uiszczenia opłaty stosunkowej jest postanowienie komornika wydawane po zakończeniu postępowania egzekucyjnego (wyjątkowo ściągnięcie opłaty w toku postępowania). Jeżeli są one podejmowane po wejściu w życie przepisów wprowadzających możliwość obniżenia opłaty brak podstaw do zastosowania przepisów uchylonych, które nie zawierały takiego rozwiązania. Nie ma prawnej podstawy do dzielenia jednej egzekucji świadczeń pieniężnych na dwie części w oparciu o zmianę przepisów ustawowych dotyczących pobierania opłat. Organowi egzekucyjnemu nie przysługuje prawo podmiotowe ani prawa nabyte w zakresie pobrania opłaty w pełnej wysokości (gdyż decyduje o tym wynik postępowania i sposób jego zakończenia). Zasada ochrony praw nabytych dotyczy praw podmiotowych jednostek lub podmiotów prywatnych, praw słusznie nabytych, a nie należności publiczno-prawnych, także w sytuacji gdy stanowiąc mająty przychód komornika. Oznacza to, że nie następuje zmiana reguł zmieniających sytuację prawną na niekorzyść komornika, a zabezpieczenie jego „interesów w toku” dostatecznie zapewnia wprowadzenie drogi sądowej i ustawowych przesłanek obniżenia opłat (art. 49 ust. 10 KomSEgzU). Nie ma naruszenia zasady retroakcji, gdyż niezależnie od tego że organ egzekucyjny wcześniej podejmował czynności egzekucyjne, a nawet w toku egzekucji mogło dojść do ściągnięcia części opłaty, nie miały one charakteru definitywnego. Chwilą właściwą dla ustalenia wyniku egzekucji, sposobu zakończenia postępowania egzekucyjnego, wysokości opłaty stosunkowej i kosztów postępowania jest data wydania postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania (czynności równorzędnej) i ustalenia kosztów. Do zakończenia postępowania egzekucyjnego w istocie jego wynik, podstawa i sposób zakończenia postępowania są niepewne. Nie jest także znana ostateczna wysokość kosztów.”

Powyższy pogląd w całej rozciągłości podziela Sąd Okręgowy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie.

Przeciwko powyżej konstatacji nie przemawia podnoszona przez skarżącego treść obwieszczenia Marszałka Sejmu RP z dnia 7 września 2006 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 167, poz. 1191 z 2006 r.). Z treści punktu 10 tego obwieszczenia wynika, że podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje m.in. art. 4 ustawy z dnia 24 września 2004 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie innych ustaw – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 236, poz. 2356), stanowiącego, że w sprawach egzekucyjnych oraz w sprawach o dokonanie zabezpieczenia, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Regulacja ta ma zatem zastosowanie konkretnie do zmian ustawy o komornikach sądowych i egzekucji wprowadzonych ustawą nowelizującą z dnia 24 września 2004 r., a nie do regulacji wynikających z ustawy nowelizującej z dnia 12 lutego 2010 r. Nie można zatem uznać za słuszne stanowisko skarżącego, jakoby z powołanej treści obwieszczenia wynikało, iż możliwość miarkowania opłat egzekucyjnych na podstawie art. 49 ust. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji dotyczy tylko spraw wszczętych po dniu 17 czerwca 2010 r.

Mając na uwadze zatem powyższe przepisy, należy uznać, że Sąd Rejonowy trafnie uznał, iż Komornik zasadnie ustalił opłaty egzekucyjne na podstawie przepisu art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 112, poz. 796 z 2007 r.), jednak tak ustalona opłata może ulec obniżeniu na podstawie art. 49 ust. 7 – 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji – w rozpatrywanym przypadku – do poziomu 8% wartości wyegzekwowanego świadczenia, a więc do poziomu, który winien być przyjęty na podstawie obecnie obowiązującej wysokości opłaty egzekucyjnej w tego rodzaju sprawach.

Ponadto przeciwko takiemu obniżeniu nie może przemawiać fakt, że w niniejszej sprawie koszty egzekucyjne przypadły po części trzem kolejnym komornikom, w konsekwencji czego na skarżącego został nałożony obowiązek zwrotu dłużnikom należności, które pobrali poprzedni komornicy, mimo, że nie przejmują oni zobowiązań swoich

poprzedników. Jak trafnie bowiem wskazał Sąd I instancji, okoliczność, iż opłaty egzekucyjne przypadają różnym komornikom nie może mieć przesądzającego znaczenia dla możliwości obniżania opłaty. Komornicy wstępują bowiem w postępowanie prowadzone przez swoich poprzedników w danej kancelarii - zachodzi ciągłość organu egzekucyjnego. Przeciwko temu pogładowi w żaden sposób nie przemawia, przywoływana przez skarżącego, treść przepisu art. 11 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, który odnosi się jedynie do trybu powołania komornika przez Ministra Sprawiedliwości.

Przeciwko takiemu obniżeniu nie może także świadczyć podnoszony przez skarżącego argument, że od października 2015 r. ma komornikach ciąży obowiązek uiszczania podatku VAT. Nie ma bowiem żadnych podstaw do uznania, że przedmiotowe obciążenia fiskalne powinny odnieść wpływ na merytoryczną podstawę rozpoznawanej kwestii.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., należało orzec, jak w sentencji.

Barbara Mokras SSO Wojciech Vogt SSO Janusz Roszewski